

Posudek vedoucí práce

Karásková Gabriela: *Lysohlávky a rituál spojený s jejich užíváním v současnosti*

Bakalářská práce Gabriely Karáskové se zabývá otázkou užívání lysohlávek u mladých lidí ve Žďáru nad Sázavou a rituálem spojeným s jejich konzumací. Cílem práce bylo zjistit, jak probíhá rituální konzumace, jaká je motivace jednotlivých účastníků a jaká pravidla existují pro skupinovou rituální konzumaci.

Studentka se zúčastnila rituálu konzumace lysohlávek a velká část kvalitativních dat je založená na studentčíně pozorování a také na následných rozhovorech s účastníky. Kvalitativní část výzkumu je postavena a v metodologické části popsána poměrně dobře. Studentka zároveň použila přístup kvantitativní – na sociálních sítích distribuovala dotazník zaměřený na lidi, kteří mají více než jednu zkušenost s konzumací lysohlávky. Počet vyplněných dotazníků bylo 92. Výsledky kvantitativního výzkumu by měly být v textu mnohem lépe zpracovány.

Studentka práci rozděluje na „teoretickou“ a „praktickou“. V „teoretické“ části se věnuje psychedelikům obecně se zaměřením na jejich účinky a klasifikaci. Zabývá se také lysohlávkami, přičemž popisuje jejich různé druhy, způsoby užívání i chemické složení. Poté pojednává o historii užívání halucinogenů. Některé informace obsažené v této části přímo s tématem bakalářské práce nesouvisejí a celá tato část mohla být mnohem pečlivěji sepsána a lépe strukturována. Problémem jsou i některé zdroje, které nelze považovat za odborné ale spíše za populárně vědecké. Některé zdroje, které se někdy řadí do tzv. duchovní literatury, pojednávají o drogách oslavně a jsou plné zjednodušujících a klišovitých tvrzení vyjadřujících se vágně a ideologicky o „dávných rituálech“, „moudrosti předků“ a „sepjetí s přírodou“. Pravděpodobně právě nevhodný výběr literatury ale také nedostatečně kritický přístup ke zdrojům způsobil, že i v samotné práci se podobně klišovitá tvrzení vyskytují. Zcela tak chybí kritický a analytický přístup k tématu.

Poslední kapitola „teoretické“ části je věnována rituálu z antropologické perspektivy. To je v pořádku. Vzhledem k hojnosti antropologické literatury k danému tématu by však tato stať měla být založena na větším počtu zdrojů a jít více do hloubky.

„Praktická“ část obsahuje popis samotného rituálu užívání lysohlávek, tato část je pravděpodobně tou nejzajímavější. Studentka prokázala při pozorování citlivost i schopnost pozorovat. Následovaly také rozhovory s účastníky popisující jejich motivace a zkušenosti.

Samotné výpovědi jsou zajímavé, škoda však je, že studentka při jejich analýze nebyla dostatečně kritická a analytická a nešla více do hloubky. Mnohdy totiž spíše opakuje řečené, například o deklaraci braní lysohlávek jako „spojení se s přírodou“, aniž by se hlouběji nad konstrukcí tohoto typu zamyslela a prozkoumávala, co respondenti definují jako přírodu, v opozici k čemu a čím je to dáno. Zde by se jasně nabízela teorie Claudia Lévi-Strausse i texty dalších antropologů zabývajících se sociální konstrukcí přírody.

Studentka prokázala schopnost naplánovat relevantní terénní výzkum. Škoda je, že se jí nepodařilo přistupovat dostatečně kriticky ke zdrojům i k samotným datům z terénního výzkumu a že nenastudovala větší množství relevantní antropologické literatury, které by jí při analýze jistě pomohlo. Celkově by bakalářská práce zasloužila mnohem pečlivější zpracování.

Vzhledem k výše zmíněnému bakalářskou práci Gabriely Karáskové doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm dobře.

V Praze 20. 5. 2012

Tereza Hyánková